

i 1844, blev den noget nær nedfat til det halve Beløb af, hvad den nu er, men dette stemmer jo netop med det forelagte Lovforslags Tanke, thi dette gaaer jo ud paa, at de hidtil afgiftsfrie Bygninger skulle svare halv Bygningsafgift imod de hidtil afgiftspligtige, og Forholdet imellem disse tvende Slags Bygninger vilde saaledes blive det samme ved den Ordning, Mindretallet ovenfor har antydet, som ved den Lovforslaget foreslaaer. Skjøndt Mindretallet derfor maa ansee denne Afgjørelse af Sagen som overeensstemmende med Ret og Billighed, fuldkommen tilfredsstillende, og derfor principalt foreslaaer den, skal det dog for det Tilfælde, at Lovgivningsmagten ikke kan gaae ind paa denne Ordning, subsidiairt tilraade at vælge et Tidspunkt til at slaae Bygningsafgiften fast, der ligger nærmere ved Nutiden, og som Følge deraf giver et for Kjøbstæderne mindre tilfredsstillende Resultat, hvorfor det tør haabes, at Modstanden vil være bethdelig svagere overfor dette end overfor hiint, saameget mere, som der paa den Tid fra selve Lovgivningsmagten er foretaget indgribende Forandringer i de da bestaaende Forhold.

Høkerloven af 8de Marts 1856 var det første bethdelige Skridt til, at Kjøbstædernes da bestaaende „lovlige Tilstand“ blev forandret, for ikke at sige „hævet“. Denne blev siden efterfulgt af Næringsloven af 29de December 1857, som i sig optog Høkerloven. Ved denne Lov blev den principielle Forskjel mellem Kjøbstad og Land udbliffet med Hensyn til Retten til at drive Handel, Haandværks- og Fabrikdrift, thi hvad der blev tilbage af Kjøbstædernes Forrettigheder viser sig ved en dyberegaaende Betragtning næsten kun at indeholde et tomt Skin, som disse uden noget som helst Tab gjerne kunde give Afkald paa. Mindretallet skal saaledes gjentage, hvad det alt fremhævede ved 1ste Behandling af Sagen, at Næringslovens § 28, som bestemmer: „Den Haandværksdrift, som hidtil ikke har kunnet vdes paa Landet uden Bevilling, skal ikke tilstedes — i en Miils Afstand fra nærmeste Kjøbstad“, strax gjør denne Bestemmelse bethdningsløs ved fra denne Regel at undtage: „Møllebyggere, Muurmestere, Tømmermestere, Hvedebrødsbagere, Snektere, Glarimestere, Sabelmagere, Skræbere

og Skomagere“, foruden Smede, Hjulmænd og Bøvere, som det alt tidligere var tilladt at boe, hvor de fandt for godt. Det sees jo let, at denne Undtagelse for de Haandværkeres Bedkommende, som Landmanden meest benytter, gjør Bestemmelsen aldeles værdiløs for Kjøbstæderne, og naar dertil kommer, at § 16 aabner Afgang for dem, som § 28 udelukker, til at boe, hvor de ville, maa man vist indrømme, at § 28, som antages at indeholde et Værn for Kjøbstæderne, gjerne kunde forsvinde, uden i nogen mærkelig Grad at berøre dem. Dmtrent ligesaa forholder det sig med Handel. § 54 bestemmer, at Gros-, Kjøbmands- og Detailhandel tilstedes ikke i mindre end 1¹/₂ Miils Afstand fra nærmeste Kjøbstad, men § 55 giver Høkerne Ret til i 1 Miils, og med Indenrigsministerens Samtykke, i ¹/₂ Miils Afstand fra nærmeste Kjøbstad at sælge: Meel, Grøn, Brød, Ol, Salt, Brændolie, Tran, Pys, Svovlstikker, Træsko, Tjære, Sæbe, Soda, Caffe, Caffeirrogater, Sukker, Sirup, Thee og Tobak, og § 56 giver, ifølge kongelig Bevilling, Afgang til Brændevinshandel, der i sig indbefatter Ret til at forhandle „alle Slags destillerede stærke Drikke i Stort og Smaat“. Den almindelige Regel som § 54 giver, at Kjøbmandshandel ikke maa drives i mindre Afstand fra en Kjøbstad end 1¹/₂ Miil, indskrænkes altsaa i Virkeligheden til ¹/₂ Miil, og bliver saaledes ogsaa temmelig værdiløs for Kjøbstædernes Bedkommende.

Det fremgaaer heraf, at Kjøbstæderne have en ubestridelig Ret til at fordrø, at der tages billigt Hensyn til deres, ved disse Love aldeles forandrede Forhold, og saafremt Mindretallets principale Forslag ikke tages til Følge, indstilles derfor subsidiairt: at den Bygningsafgift, som svarede af Kjøbstæderne, da Høkerloven udkom, altsaa for Finantsaaret 1855—56, slaaes fast som en bestemt Afgift, der fordeles paa samme Maade, som er foreslaet ved det principale Forslag. Hvad enten man nu vælger det principale eller det subsidiaire Forslag, maatte den Sum, som vilde falde paa hver enkelt Kjøbstad, med et vist Mellemrum, f. Ex. 3 Aar, omfordeles, saafremt Bygningsernes Forøgelse gjorde Saadant nødvendigt.